

Laburnum
anagyroides

18

Goudenregen

De Althæa Pers

AS

BLAD

BLOEIWIJZE

BIJPRODUCT

STUIFMEEL

WORTEL

ZAAD

ZOMERTAK

HOUT

SCHORS

VRUCHT

GASTEN DIERLIJK

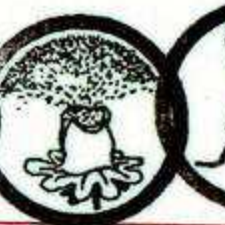
GASTEN PLANTAARDIG

TAKDOORSNEDE

WINTERTAK

Laburnum anagyroides

Goudenregen

De goudenregen is in ons land niet inheems. Ons nationale motto: *doe maar gewoon, dan doe je gek genoeg*, is aan deze boom dan ook niet besteed. Integendeel, met zijn overdadige bloei doet hij zijn naam alle eer aan. De officiële naam Laburnum is een vorm van het Latijnse woord Alburnum, dat *rotting* betekent. Dit verwijst naar de grote kans op rottende plekken op zaagsneden na het snoeien. De tweede naam anagyroides stamt van anagyris en betekent *vlinderbloemige*.

‡ De goudenregen is een lid van de Vlinderbloemenfamilie, één van de omvangrijkste en nuttigste families van het plantenrijk. Het zijn met name de peulvruchten van deze familie die van groot belang zijn voor de voedselvoorziening in de wereld. De goudenregen doet hier niet aan mee omdat alle delen van deze boom en vooral de zaden giftig zijn.

‡ Oorspronkelijk groeide de goudenregen alleen in Zuid-Europa. Hij heeft zich vervolgens spontaan in de wat warmere streken van Midden-Europa gevestigd. Vanwege zijn schoonheid is hij, dankzij de mens, meer noordelijk in tuinen en parken terechtgekomen. Tegenwoordig wordt hij echter steeds minder in parken aangeplant vanwege de eerder genoemde grote giftigheid van de zaden. In de zaden zit namelijk cytosine, een stof die een shock teweeg kan brengen. Bij

kinderen kan deze vergiftiging al optreden na het eten van twee zaden.

¶ In tuinen is hij nog wel volop te vinden. Hij stelt weinig eisen en is met een licht kalkhoudende grond snel tevreden, mits niet al te nat. Op een goede standplaats kan hij doorgroeien tot zo'n zeven meter hoog. De kroon heeft een smalle, open en onregelmatige vorm. In de Hortus Botanicus van de Universiteit van Leiden staat een monumentale goudenregen die geplant is in het jaar 1601. Hij is hiermee tevens de oudste boom van de Hortus.

¶ De schors is glad en groenachtig bruin van kleur. De bladeren zijn drie tot vijftallig geveerd. Ze zijn aan de onderkant zijdeachtig behaard. De bloeitijd is in mei-juni. De boom tooit zich dan met uitbundig hangende, rijk bloeiende, goudgele trossen. Helaas blijven de bloemen niet lang aan de boom.

¶ De naam *vlinderbloem* komt van de vorm van de bloem en niet van zijn bezoekers en bestuivers. De bouw van de bloem heeft alles te maken met de bestuiving. De klokvormige kelk heeft vijf tanden en beschermt de smalle voet van de kroonbladen. Er zijn vijf kroonbladen, waarvan het bovenste kroonblad schuin of recht omhoog staat. Dit blad wordt vlag genoemd en is als het ware het billboard van de bloem. De vlag moet de insecten lokken en naar de nectar geleiden. Als extra stimulans bevindt zich aan de voet van de vlag nog een aantal honingmerkjes: kleine, voor insecten uitdagende, donkere streepjes. Onder de vlag bevinden zich de zwaarden: twee zijdelingse

kroonbladeren. Daaronder zit de bootvormige kiel: het vergroeide, onderste paar kroonbladeren, dat samen de meeldraden en stamper omsluit.

¶ De nectar is niet voor elk insect toegankelijk. Omdat de opening met licht geweld genomen moet worden, is het insect gedwongen om flinke druk uit te oefenen op de zwaarden. De meeldraden wijken dan net genoeg om de nectar te kunnen bereiken. Je moet als insect dus beschikken over doorzettingsvermogen, een sterke kop en een relatief lange tong. Bijen en hommels voldoen prima aan deze eisen en behoren daardoor tot de vaste bezoekers.

¶ De vrucht is een peul, een tweekleppige doosvrucht, waarbinnen zich de zaden bevinden. De peulen blijven 's winters nog lang aan de boom hangen. Peulvruchten worden al eeuwenlang door de mens gegeten. De peulvrucht van de goudenregen heeft vanwege zijn giftigheid alleen sierwaarde.

¶ Het hout is bijna zwart van kleur en bijzonder hard. Na polijsten lijkt het sterk op het kostbare ebbehout. Het wordt gebruikt voor fijn houtwerk.

¶ De goudenregen is in ons land nooit verweven geweest met het dagelijks leven. Hij speelt daardoor geen rol in mythen, sagen of folklore. Als sierboom is hij echter in het voorjaar onovertroffen dankzij zijn gouden regen van gele bloemen.

Vindplaats : TU-wijk Delft

